

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Інноваційні технології в агрономії, лісовому
та садово-парковому господарстві, землеустрої,
електроенергетиці**

24 квітня 2024 року

**Біла Церква
2024**

УДК 378:63:001(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Зубченко В.В., канд. екон. наук.
Хахула В.С., канд. с.-г. наук, доцент.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.
Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, доцент.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Молодь – аграрній науці і виробництву. Інноваційні технології в агрономії, лісовому та садово-парковому господарстві, землеустрої, електроенергетиці: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, 24 квітня 2024 року. Білоцерківський НАУ. – 95 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

найвищий прибуток 20853 грн/га, низьку собівартість 395,39 грн/т та високу рентабельність 114,97 %.

За результатами досліджень рекомендуємо вирощувати гібрид Моніка 350 МБ (FAO 350) заробітку дисковим агрегатом на глибину 15–17 см з використанням рівнів удобрення гною 40 т/га + N₁₀₀P₁₁₀K₁₀₀, а за культурної оранки також цей варіант бо на даному варіанті прибуток становив 34176 і 36058 грн/га.

За вирощування кукурудзи на силос з кращими варіантами виявилось варіанти з максимальним рівнем удобрення N₁₂₀P₁₃₀K₁₂₀ як на варіантах з дисковими обробітком ґрунту і за культурні оранки на глибину 25–27 см на даних варіантах прибуток становив 20047–20853 грн на гектар.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наукові основи ефективності використання виробничих ресурсів у різних моделях технологій вирощування зернових культур: монографія / В.Ф. Камінський та ін. Київ: Вінченко, 2017. 580 с.

2. Комплексна оцінка впливу основного обробітку ґрунту та удобрення на елементи структури, урожайності зерна і зеленої маси кукурудзи / Т. Панченко та ін. Техніко-технологічні аспекти розвитку та випробування нової техніки і технологій для сільського господарства України: Збірник наук. пр. ДНУ «УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого». Дослідницьке, 2024. Вип. 33 (47). С. 78–91.

УДК 633.491:631.532.2/.543/.815

БЕРУН В.О., КОЗЛОВ Є.Р., магістранти

СТРОКАНЬ В.В., студент 4 курсу

Наукові керівники – **ПАНЧЕНКО Т.В., ОСТРЕНКО М.В.,** кандидати с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОРІВНЯЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЕВОЇ КАРТОПЛІ ЗА РІЗНИХ НОРМ САДІННЯ

Збільшення густоти садіння картоплі з 50 до 80 тис. бульб/га меншою мірою сприяло збільшенню частки насінневих бульб, ніж строки її садіння. Найвищий збір (1,35 тонни) з 1 га насінневих бульб забезпечували ранні строки садіння з густотою 70 тис. бульб/га.

Садіння картоплі в ранні та середні строки з густотою 70 тис. бульб/га є найбільш економічно вигідним. При цьому чистий прибуток з 1 га становить 15810 та 15420 грн за відповідного рівня рентабельності 59,8 та 58,4 %.

Ключові слова: економічна ефективність, насіннева картопля, густина садіння, строки садіння, чистий прибуток, рентабельність.

Картоплярство на сьогодні залишається енергомісткою галуззю. У структурі енергетичних витрат на виробництво насінневого матеріалу припадає майже 23 % їх загальної кількості, що більше ніж у 2 рази порівняно із зерновими культурами.

Для підвищення урожайності сучасних сортів картоплі необхідно ретельно проаналізувати строки та густоту садіння бульб. Аналіз результатів Остренко М.В., Панченко Т.В., Федорук Ю.В. [1] дозволяє стверджувати, що середня маса бульб з 1 куща зменшувалась пропорційно збільшенню норми садіння бульб.

За результати досліджень, В.А. Вітенко, В.С. Куценко, М.Ю. Власенко [2] можна прийти висновку, що кращими строками садіння для Степу і Лісостепу перша-друга, а для Полісся – друга-третья декада квітня. Важливо правильно вибрати календарні строки садіння, враховуючи характер погодних умов весни, тип ґрунту та біологічні особливості сорту. Дані досліджень В.Б. Петрова, В.С. Данюкова [3] показали, що збільшення ширини міжрядь з 70 до 90 см сприяє підвищенню врожайності середньоранніх сортів Невська і Голубизна. А за збільшення густоти садіння рослин на з 45 до 55 тис/га урожайність насінневих бульб підвищувалася.

У зв'язку зі значними витратами, пов'язаними із закупівлею насіння (в середньому 6500 грн./т) та не використання або погане виконання технологій, спроможних забезпечувати

високу урожайність картоплі більшість господарств відмовляються від дорогого (елітного) насіння, вирощуючи для своїх потреб власний низькопродуктивний насінневий матеріал, який генетично та фізіологічно не спроможний забезпечувати високу та стабільну врожайність. У зв'язку з цим забезпечення максимальної економічної ефективності вирощування насінневої картоплі є першочерговим завданням як насінневих господарств, так і виробничих підрозділів внутрігосподарського насінництва.

Досліди з вивчення впливу строків та густоти садіння на урожайність та вихід насінних бульб картоплі проводились на ділянках розмноження картоплі в межах відведених площ Інституту картоплярства УААН. У дослідях передбачалось вивчення 3 варіантів строків садіння (максимально ранні з настанням фізичної стиглості ґрунту і послідуєчі з інтервалом 10 днів); 4 варіантів густоти садіння (50, 60, 70, 80, тис. бульб/га).

Відповідно по фактору густоти садіння віддалі між бульбами в рядку у варіантах становила 28,5; 24; 22,5; 18; см, що відповідало рівням густоти 50, 60, 70, 80, тис. бульб/га.

Розрахунки економічної ефективності досліджуваних варіантів подані в таблиці 1.

Таблиця 1 – Порівняльна економічна ефективність вирощування насінневої картоплі за різних норм садіння (середнє за 2022–2023 рр.)

Показники	Ранній строк садіння		Середній строк садіння	
	70 тис. бульб/га	80 тис. бульб/га	70 тис. бульб/га	80 тис. бульб/га
Урожайність, т/га	19,3	19,2	18,8	18,2
в т.ч. насінневих бульб	13,5	12,1	13,4	13,1
Виручка від реалізації, грн./га	42240	38430	41820	40830
Виробничі витрати, грн./га	26430	30030	26400	30000
Чистий прибуток, грн./га	15810	8400	15420	10830
Рентабельність, %	59,8	28,0	58,4	36,1

Розрахунки економічної ефективності вирощування насінневої картоплі проведені для раннього та середнього строків садіння, бо пізні строки взагалі не рекомендується використовувати в насінницьких господарствах. За визначення економічної ефективності враховувались виробничі витрати (згідно технологічної карти) та вартість продукції за середніми цінами реалізації.

Виробничі витрати без врахування вартості насінневого матеріалу становлять 12340 грн/га.

Вартість насінневого матеріалу (супереліта) розраховувалась виходячи із середньої ціни за 1 тону 6000 грн.

За середньої маси садивних бульб 60 грам їх потреба для висаджування на 1 га становитиме за густоти садіння 70 тис. бульб/га – 4,2 тону, а за густоті 80 тис. бульб/га – 4,8 тону. Вартість садивного матеріалу в першому випадку становитиме 25200 грн./га, а в другому – 28800 грн./га.

Аналіз розрахунків економічної ефективності дозволяє зробити висновок, що найвищий рівень (58,9 %) рентабельності та чистий прибуток з 1 га (15810 грн.) забезпечує висаджування картоплі в ранні строки із густотою садіння 70 тис. бульб/га.

Висаджування картоплі з цією ж густотою, але в середні строки обумовлює зниження рентабельності її виробництва на 1,4 %, а чистого прибутку – на 390 грн./га.

Загущення насінневих посівів картоплі до 80 тис. бульб/га обумовлює значне зниження як рівня рентабельності так і величини чистого прибутку з 1 га порівняно із густотою 70 тис. бульб/га.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Остренко М.В., Панченко Т.В., Федорук Ю.В. Вплив строків та густоти садіння картоплі на індивідуальну продуктивність рослин та фракційний склад в умовах центрального лісостепу України.

Інноваційні технології у рослинництві: проблеми та їх вирішення: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю від дня заснування агрономічного факультету (2–3 червня 2022 р.). Житомир: Поліський нац. університет. 2022. С. 128–133.

2. Картопля / В.А. Вітенко та ін. Київ: Урожай, 1990. 256 с.

3. Петров В.Б., Данюков В.С. Приемы агротехники влияют на урожай и его качество. Картофель и овощи. 2003. № 3. С. 8–9.

УДК 631.59:635.75(292.485:477.4)

ПОРОШИН А.А., КАЛІНЧИК П.В., магістранти
Науковий керівник – **ПОКОТИЛО І.А.**, канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЗМІНА ВРОЖАЙНОСТІ КОРІАНДРУ ПОСІВНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ВПЛИВУ ОЗИМИХ ТА ПІДЗИМОВИХ ПОСІВІВ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

У роботі представлені результати оцінки економічної ефективності строків сівби коріандру посівного. Доведено, що озимий спосіб сівби культури дає вищу величину врожайності на рівні – 1,82 т/га. Також умовно-чистий прибуток і рівень рентабельності буй найвищий на цьому варіанті.

Ключові слова: коріандр, строки сівби, економічна ефективність, прибуток, собівартість.

Кінцевою метою сільськогосподарського виробництва являється економічний ефект. Досягти максимальної ефективності вирощування коріандру можна лише за умов економного використання ресурсів і застосування ресурсощадної технології його вирощування.

Економічна ефективність виробництва вираховується шляхом співвідношення отриманого результату із використаними ресурсами чи затратами. Розрахунок економічної ефективності вирощування на основі співставлення результатів як із загальними витратами праці, так із об'ємом використаних виробничих ресурсів обумовлено тим, що результат вирощування характеризується виробничими витратами, і також величиною ресурсів, що необхідні для виробничого процесу [1].

Існують поняття економічного ефекту та економічної ефективності. Ефект – це результат заходів, що проводяться у сільському господарстві. Наприклад, ефект від використання добрив виражається надбавкою урожаю, однак це не свідчить про вигоду використання добрив. Про вигоду можна казати тільки на основі порівняння отриманого ефекту із витратами [2].

Як наслідок, не економічний ефект, а ефективність характеризує вигоду проведення деяких заходів. Вони вигідні лише у тому випадку, якщо отриманий ефект переважає витрати на його отримання.

Одним із основних показників економічної ефективності являється рівень рентабельності виробництва чи відсоткове відношення отриманого прибутку відносно повної собівартості. Цей показник характеризує рівень прибутку, що припадає на кожну одиницю споживаних ресурсів [3].

За підрахунку економічної ефективності проведених заходів, враховують співставлення витрат за різними варіантами, і ми наводимо тільки найкращі із них, що дозволяють отримати більший прибуток.

Аналізуючи економічну ефективність вирощування коріандру посівного залежно від строків сівби, слід сказати, що найкращим виявився варіант при озимому способі сівби, що мав найвищу врожайність 1,82 т/га та дав найбільший чистий прибуток з 1 га 32420 грн., за рівня рентабельності 214 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Хотин А.А. Возделывание кориандра. М.: узд-во и тип. изд-ва Наркомзема СССР, 1945. 46 с.
2. Лукьянов И.А. Возделывание кориандра и аниса. Масличные и эфиромасличные культуры: статьи. М.: Сельхозгиз, 1963. С. 71–75.
3. Покотило І.А. Урожайність коріандру залежно від сорту, ширини міжрядь, норм висіву в умовах центрального Лісостепу України. Агробіологія: Збірник наукових праць. Біла Церква, 2011. Вип. 5 (84). С. 37–40.

ЗМІСТ

Первушин В.В., Козак Л.А. Формування урожайності озимої пшениці під впливом стимуляторів росту в умовах СВК «Ружинський».....	3
Тумін Л.В., Козак Л.А. Формування урожайності гороху залежно від норм висіву насіння і доз мінеральних добрив в умовах ПП «Григорівка-Агро» Кіровоградської обл.....	5
Панфілова А.Ю., Юрченко А.І. Аналіз сучасного сортового складу калини звичайної (<i>Viburnum Opulus L.</i>) на ринку України та перспективи вирощування.....	7
Акулов О.А., Халуца Я.С., Шубенко Л.А. Оцінка способів стимулювання кронаутворення саджанців яблуні.....	9
Згоранець С.М., Шубенко Л.А. Аналіз поширення сортів ожини у світі.....	11
Sabadyn Ye., Korobka B., Sabadyn V. Differentiation of soft winter wheat genotypes based on disease resistance depending on the manifestation of valuable economic traits.....	12
Коробка Б.В., Сабадин Є.Г., Сабадин В.Я. Спельта (<i>Triticum spelta L.</i>) – новий напрям у виробництві орга-нічної пшениці.....	14
Кириленко Ю.Ю., Сабашний А.В., Кизима М.М., Сабадин В.Я. Успадкування продуктивності в F ₁ пшениці м'якої озимої.....	16
Павлюк О.Л., Кубрак С.М. Оцінка сортів і гібридів помідора за господарсько цінними ознаками в умовах дослідного поля Білоцерківського НАУ.....	17
Панфілова А.Ю., Кубрак С.М. Оцінка сортів та гібридів огірка за господарсько цінними ознаками в умовах дослідного поля Білоцерківського НАУ.....	18
Швень І.В., Кондрацький Н.О., Глеваський В.І. Оптимізація мінерального живлення буряків цукрових.....	20
Шульга М.І., Сидорова І.М. Оцінка сортів пшениці озимої за продуктивністю колоса.....	21
Самойлик М.О., Сідельник І.І., Бевз К.В., Бачинський І.С., Хоменко М.Р., Устинова Г.Л. Формування довжини головного колоса сортами пшениці м'якої озимої західноєвропейського екотипу.....	22
Самойлик М.О., Ткаченко Р.П., Зануда А.О., Карпенко О.О., Лозінський М.В. Особливості успадкування в F ₁ довжини головного колоса пшениці м'якої озимої за гібридизації лісостепового і західноєвропейського екотипів.....	23
Самойлик М.О., Верещак І.О., Кашуба В.О., Оврах А.Ю., Лозінський М.В. Формування маси зерна з рослини в сортів пшениці м'якої озимої лісостепового екотипу.....	25
Самойлик М.О., Пурик М.В., Сушко О.В., Демчук Д.С., Лозінський М.В. Успадкування кількості зерен з головного колоса за гібридизації високорослих сортів пшениці м'якої озимої.....	27
Левченко С.О., Юкало Ю.М., Шаболдін В.А., Філіцька О.О. Особливості прояву і мінливості маси 1000 зерен головного колоса у середньорослих сортів пшениці озимої (<i>T. Aestivum L.</i>).....	28
Литвиненко Я.О., Філіпова Л.М. Застосування біотехнологічних методів у розсадництві аронії чорно-плідної (<i>Aronia melanocarpa Michx.</i>).....	30
Чичирко Я.М., Кожушко О.В., Панченко Т.В. Економічна ефективність вирощування ячменю, вівса, гречки та сої залежно від обробки посівів рідким органічним добривом «Айдар».....	32
Іщенко С.В., Братківська Н.В., Панченко Т.В. Економічна ефективність вирощування кукурудзи на зерно та силос залежно від схем удобрення та обробітку ґрунту.....	34
Берун В.О., Козлов Є.Р., Строкань В.В., Панченко Т.В., Остренко М.В. Порівняльна економічна ефективність вирощування насінневої кар-топлі за різних норм садіння.....	36
Порошин А.А., Калінчик П.В., Покотило І.А. Зміна врожайності коріандру посівного залежно від впливу озимих та підзимових посівів в умовах Лісостепу України.....	38
Лисенко В.В., Грабовський М.Б. Вплив різних доз азотних добрив на продуктивність кукурудзи на силос.....	39
Снігур О.С., Грабовський М.Б. Вплив заходів контролювання чисельності бур'янів на формування площі листової поверхні рослин сої.....	40